

Motion till riksdagen
2005/06:So647

av Peter Althin m.fl. (kd)

Barns rättigheter och samhällets skyldigheter

Motionen delad mellan flera utskott

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Inledning	3
Barnkonventionen	3
Barns rätt i vårdnadstvister.....	4
Kritik mot den nu gällande lagstiftningen	4
Kritik mot 2002 års vårdnadskommittés betänkande	6
Barn som brottsoffer	6
Barnmisshandel.....	7
Skärpta straff för misshandel av barn	8
Sexuella övergrepp.....	8
Barnpornografibrott.....	9
Socialtjänst, barnomsorg och skola	9
Barn som målsägande.....	9
Barn som bevittnar våld i hemmet.....	10

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram en konkret strategi för att få kommuner och landsting att beakta barnkonventionen i all verksamhet som berör barns vardag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förebyggande åtgärder för att minska antalet vårdnadsfrågor som går till domstol.
3. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning i syfte att se över reglerna kring domstolarnas förfarande vid tvistemål om barn så att personer med gedigen barnkunskap och insikter om de psykosociala problemen hanterar dessa fall.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en skyndsam utredning av frågan om särskilda biträden för barn i ärenden om vårdnad, boende och umgänge.²
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till åtgärder för att stärka barns processuella ställning och rätt att komma till tals.²
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om hur man kan garantera behövande barn behandling och stödinsatser oavsett om en vårdnadshavare motsätter sig dessa.²
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja minimistraffet från ett till två års fängelse vid grov misshandel av minderåriga barn.¹
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barn som utsatts för sexualbrott skall erbjudas professionell hjälp och vård tillsammans med sin vårdnadshavare under en lång tid.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser för verksamheter där utsatta barn kan få hjälp att bearbeta sina traumatiska upplevelser.
10. Riksdagen begär att regeringen ser över socialtjänstlagen så att socialtjänsten är skyldig att göra en polisanmälan vid misstanke om övergrepp mot barn.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om specialkompetens som krav för de personalgrupper inom polis, åklagare och domstolar som skall arbeta med förhör av utsatta barn.¹
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av domstolarnas hantering av barn i brottmålsprocessen.¹
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till bestämmelse om att barn som bevittnat våld i hemmet är att anse som brottsoffer.¹

¹ Yrkandena 3, 7 och 11–13 hänvisade till JuU.

² Yrkandena 4–6 hänvisade till LU.

Inledning

I inledningen av FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen) formuleras det som också är Kristdemokraternas idémässiga grund för familjen. Familjen, såsom den grundläggande enheten i samhället och den naturliga miljön för alla dess medlemmars och särskilt barnens utveckling och välfärd, bör ges nödvändigt skydd och bistånd så att den till fullo kan ta på sig sitt ansvar i samhället. Barnet bör, för att kunna uppnå fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet, växa upp i en familjemiljö, i en omgivning av lycka, kärlek och förståelse.

Kristdemokraterna hävdar att människor utvecklas, mognar och mår bäst i små grupper. I den lilla grupp som en familj utgör får familjemedlemmarna möjlighet att möta kärlek, omtanke och förståelse, men också ställas inför krav och ta ansvar. På det sättet anknyter familjen som gemenskap till människans djupaste behov – behovet av att bli sedd och att inte vara utbytbar.

En viktig förutsättning för att en familj ska fungera är att alla respekterar vissa grundläggande värden som jämställdhet och respekt för varje människas integritet. En annan är att familjen fungerar som en öppen enhet, som en bas för ett vidare samhällsengagemang. Det är också viktigt att inse att familjerna ser olika ut. I vårt föränderliga och globaliserade samhälle ökar familjens betydelse som identitetsskapare och balanspunkt. Perfekta familjer och felfria föräldrar existerar självfallet inte. Precis som i alla andra mänskliga sammanhang uppstår konflikter och det begås misstag också inom familjen. Trots sina brister är familjen den viktigaste byggstenen i samhället och den livsform som har störst möjlighet att vara den lilla nära gemenskap som behövs för att människor ska växa. Fungerar inte familjen som en bas fungerar inte heller samhället. Övergrepp och förtryck kan aldrig tolereras inom familjen, lika litet som någon annanstans. Men att sådant förekommer kan aldrig tas till intäkt för att avfärda familjen som samlevnadsform.

Barnkonventionen

Under senare år har ett ökat engagemang för FN:s barnkonvention noterats i hela samhället. Myndigheter, landsting och kommuner visar ett allt större intresse för konventionen och vill ha hjälp med att omsätta den i praktiken och verkligheten. Olika grupper som protesterar mot nedskärningar och omstruktureringar som gjorts inom verksamhet som rör barn, använder sig av FN-konventionen vid opinionsbildning eller som argument i den lokala politiska debatten. Tvärtemot vad man skulle kunna förvänta sig visar det sig att samhällets verksamheter för barn utsatts för större och större besparingar. Trycket har samtidigt blivit allt större på barn- och ungdomspsykiatrin. Stora besparingar i den kommunala verksamheten har lett till att stödet för de utsatta har minskat.

Såväl kommuner och landsting som domstolar och myndigheter ska ta hänsyn till de rättigheter som fastslås om barnets bästa och barnets rätt att

Fel! Okänt namn på

komma till tals. Trots denna medvetenhet kan det konstateras att få myndigheter tillämpar barnkonventionen på ett strategiskt och systematiskt sätt.

Barnkonventionen har haft flera positiva effekter på lagstiftning och på det organisatoriska och institutionella planet. När det gäller barns vardag har konventionen tyvärr inte inneburit särskilt stora förändringar. Barnperspektivet måste stärkas och barnkonventionen följas i tillämpning av lag. Otillräcklig lagstiftning måste förändras till skydd för barnens rätt till ett liv i trygghet utan rädsla och våld, övergrepp och kränkningar. Barn ska kunna lita på de vuxnas stöd. Kristdemokraterna begär att regeringen lägger fram en konkret strategi för att få kommuner och landsting att beakta barnkonventionen i all verksamhet som berör barns vardag.

Barns rätt i vårdnadstvister

Varje år upplever drygt 50 000 barn i Sverige att deras familj splittras. Antalet vårdnadsutredningar blir allt större. Den bästa lösningen i de allra flesta fall är att föräldrarna har gemensam vårdnad om barnen efter separationen. Merparten av de föräldrar som bryter upp från ett förhållande klarar av att lösa vårdnads- och umgängesfrågorna på ett sätt som minimerar skadorna för barnen. För de familjer som inte kan komma till en gemensam uppgörelse på egen hand finns hjälp att få av familjerådgivare och socialsekreterare. Tyvärr fungerar inte alltid detta och ärendet går då ofta vidare till domstol. I många fall lyckas domstolen förmå föräldrarna att komma överens. Det är självfallet angeläget att föräldrarna kan förlikas tidigt i processen och därmed förhindra en utdragen och smärtsam rättegång. I vårdnads- och umgängesprocesser finns det inga vinnare, bara förlorare. Barnet eller barnen lider den största förlusten och känner dessutom en splittrad lojalitet gentemot sina föräldrar.

Enligt resultat av länsstyrelsernas tillsyn (*Social tillsyn 2004*) har flera kommuner utvecklat gruppverksamhet för barn som berörs av svåra separationer, vilket är positivt. Tyvärr har kommuner svårt att rekrytera kontaktpersoner för övervakat umgänge. Detta leder till att barn inte kan umgås med sin förälder och att domar inte verkställs.

Kritik mot den nu gällande lagstiftningen

Bakom tillkomsten av lagen om gemensam vårdnad låg den helt riktiga tanken att föräldrar har ett gemensamt ansvar för sina barn. Problemet med dagens lagstiftning är att den i alltför hög grad förutsätter att föräldrar som separerar kan avgöra var och hur ofta barnen ska bo och träffa vardera föräldern utan att det uppstår konflikter. Lagstiftningen utgår också från att föräldrarna ska dela på de utgifter de har för barnet. Så ser det tyvärr inte alltid ut i verkligheten.

Även om huvudmotivet för de flesta föräldrar är en önskan att få vara nära sina barn under deras uppväxt finns ibland direkt ekonomiska motiv till att

slåss om vem barnen ska vara folkbokförda hos. Om barnen folkbokförs på samma adress som den ena föräldern blir den föräldern automatiskt boförälder. Att vara boförälder innebär en del ekonomiska fördelar – exempelvis får boföräldern barnbidragen och kan också få ett särskilt bostadsbidrag.

Den nuvarande lagstiftningen har svagheter, i synnerhet sett ur barnens perspektiv. Kristdemokraterna har i flera år lagt motioner i syfte att få en ändring av lagstiftningen till stånd. Barnombudsmannen (BO) menar att lagen tar mer hänsyn till föräldrarnas intressen än till barnens och att det inte överensstämmer med grundtanken i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Något måste göras för att minska antalet vårdnads- och umgängestvister i domstol. Varje fall som leder till process är ett misslyckande från samhällets sida. Med det menar vi inte att man ska införa något slags förbud mot omprövning av sådana avgöranden. Kristdemokraterna anser att regeringen ska verka för förebyggande åtgärder så att vårdnadsfrågor i mindre utsträckning ska behöva gå till domstol för avgörande. Det är viktigt att överväga åtgärder som att slussa in föräldrar i samarbetsamtal och liknande. Detta bör ges regeringen till känna.

Alla frågor om vårdnad och umgänge ska enligt föräldrabalken lösas med barnets bästa som utgångspunkt. Barnet det tvistas om är alltid i en utsatt situation. Kristdemokraterna anser att endast personer med dokumenterad barnkunskap och utbildning om de psykosociala problemen ska hantera sådana tvister. Detta ska ges regeringen till känna.

Kristdemokraterna anser vidare, i likhet med BO, att barn ska få rätt till ett särskilt biträde i alla mål om vårdnad, boende och umgänge samt att domstolarna ska ha sakkunniga i barnfrågor. Det är barnen som blir lidande om inte samhällets stöd till dem och deras familjer räcker till. Kristdemokraterna begär att regeringen skyndsamt ska utreda frågan om särskilda biträden för barn i alla mål om vårdnad, boende och umgänge, eftersom den frågan inte togs upp av 2002 års vårdnadsutredning. Vidare anser Kristdemokraterna att domstolarna ska ha sakkunniga i barnfrågor. Det ska ges regeringen till känna.

Det finns situationer där en förälder är olämplig som vårdnadshavare. Den ene föräldern kan exempelvis ha gjort sig skyldig till våld, hot eller övergrepp mot barnet eller mot någon annan i familjen. I dessa fall menar BO att det är bäst för barnet att endast en förälder får vårdnaden om barnet. Så sker dock inte i dag. BO har i en studie av publicerade rättsfall från Högsta domstolen (HD) och hovrätterna från det att vårdnadsreformen trädde i kraft 1998 sett att påståenden om våld sällan får avgörande betydelse för utgången av en tvist om vårdnad, boende och umgänge. I familjer där det förekommit misshandel måste umgänget ske under ordnade former.

Kristdemokraterna anser att det är viktigt att uppmärksamma den problematik som uppstår då den misshandlande föräldern får delad vårdnad trots dom om misshandel av barnen och/eller den andre föräldern. Barnen kan ta skada av umgänge med den misshandlande föräldern. Inom rättsväsende och socialtjänst behandlar man våldsamma personer och våldsamma föräldrar mycket olika, vilket leder till att barnen inte skyddas tillräckligt.

Fel! Okänt namn på

Kritik mot 2002 års vårdnadskommittés betänkande

I 2002 års vårdnadskommittés slutbetänkande *Barnets bästa, föräldrars ansvar* (SOU 2005:43) föreslås flera lagändringar i syfte att stärka barnperspektivet. Kristdemokraterna välkomnar kommitténs förslag i stort. Det finns dock fortfarande vissa problem som kommittén inte har föreslagit lösningar på eller där de föreslagna lösningarna inte tillgodoser barnets bästa i tillräckligt stor utsträckning.

Kristdemokraterna uppskattar, i likhet med Rädda Barnen, kommitténs generella ambition att stärka barnets rätt. Mer kan dock göras än vad som föreslagits i slutbetänkandet. Barnets processuella ställning och rätt att komma till tals måste stärkas i samband med ärenden om vårdnad, boende och umgänge. Det får ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med ytterligare förslag härom.

Det är mycket allvarligt att barn i Sverige förvägras rätten till barnpsykiatrisk behandling eller sociala stödinsatser på grund av att en vårdnadshavare motsätter sig detta. Särskilt stötande blir det om behandling och stödåtgärder behövs för att vårdnadshavaren begått våldsbrott mot någon i familjen. Rädda Barnen och BO kritiserar i sina remissvar att kommittén inte föreslås någon lösning i frågan om vårdnadshavares bestämmanderätt när det gäller hälso- och sjukvård för barnet. Kristdemokraterna finner i likhet med Rädda Barnen och BO att detta problem måste få en snabb lösning. Regeringen ska därför lägga fram förslag för att komma till rätta med problematiken.

Barn som brottsoffer

Ungdomar är mer utsatta för brott än befolkningen i allmänhet. Tyvärr är anmälningssbenägenheten lägre bland barn och ungdomar än bland befolkningen i stort. De vanligaste brotten mot ungdomar är våld, rån och misshandel. Jämfört med åldersgruppen över 50 år löper unga fyra gånger större risk att falla offer för våldsbrott. Nära en tredjedel av de ungdomar som söker vård för våldsskador har blivit misshandlade på eller i anslutning till kollektivtrafikens bussar och tåg och 15 procent kan relateras till skolans område. Enligt statistiken är unga med invandrarbakgrund mer drabbade av våldsbrott.

Det är inte alltid gärningsmannen är en vuxen, utan barn och unga begår brott mot andra barn och unga. I 15-årsåldern begås brotten i första hand mot barn och unga i samma ålder. Undersökningar från polisen i Stockholm visar att barn och unga som blivit utsatta för brott löper en mycket stor risk att själva bli förövare. Kristdemokraterna anser att det unga brottsoffret måste få stöd och upprättelse och den onda cirkeln brytas. Allt för ofta överlämnas ärendena till de sociala myndigheterna i stället för att utredas av polis. Detta leder till allvarliga rättsförluster för det unga brottsoffret. Kristdemokraterna anser att barn som utsatts för ett brott inte ska bli sämre behandlat för att han eller hon inte själv är straffmyndig.

Sedan den 1 juli 2001 är det kommunernas socialtjänsts ansvar att stödja brottsoffren. På flera håll i landet har särskilda stödcentrum för unga brottsoffer vuxit fram. Verksamheten bedrivs ofta i socialtjänstens regi, i mycket nära samarbete med polisen. I många kommuner finns tyvärr varken kompetens eller rutiner för att ge unga brottsoffer det stöd som kan vara avgörande för att kunna bearbeta sina upplevelser av och känslor kring brottet. Kommunerna måste prioritera stödinsatserna till unga brottsoffer högre än i dag, gärna i nära samarbete med polisen. Kristdemokraterna anser att man ska effektivisera brottsofferarbetet genom att placera socialsekreterare på polisstationen.

Kristdemokraterna har tillsammans med de tre andra allianspartierna gett förslag till vissa åtgärder för att förbättra situationen för unga brottsoffer i rapporten *Tidigare, tydligare, tuffare* i augusti 2005.

Barnmisshandel

I artikel 19 i barnkonventionen står det att barnet har rätt att skyddas mot fysiskt och psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Kristdemokraterna anser att alla barn har rätt till god omvårdnad, trygghet och en god fostran. Alla barn ska behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kränkande behandling eller kroppslig bestraffning. Utifrån detta synsätt anser vi att det är mycket viktigt att ombesörja att barn skyddas av såväl lagstiftning som av praxis. Vi kan aldrig acceptera våld mot samhällets svagaste – barnen – och vill arbeta aktivt för barns fulla rättsskydd.

De flesta barnmisshandelsbrott begås av någon som är bekant med barnet. Det har skett en kraftig attitydförändring vad gäller kroppsbestraffning av barn – både från barnens och från föräldrarnas sida. När det gäller mycket allvarliga och ovanliga bestraffningsformer är det osäkert om det skett någon verklig minskning. En anledning till detta kan vara att svårartad misshandel ofta är en del i ett starkt avvikande beteende hos den vuxne till följd av dennes psykiska sjukdom eller karaktärsstörning. Sådana personlighetsdrag påverkas sannolikt inte särskilt mycket av generella attitydförändringar.

Polisanmäld misshandel av barn har ökat sedan 1980-talet. Mycket talar för att ökningen av den polisanmälda barnmisshandeln beror på en ökad anmälningsbenägenhet. Anmälningarna om misshandel mot barn i åldersgruppen 7–14 år har ökat med 60 procent på ett decennium och bara under förra året ökade de med 10 procent. Man kan räkna med att det för varje fysiskt övergrepp som blivit känt av sjukvården finns ytterligare ett till två fall som förblivit okända. Frågan är också om de fall som kommer till sjukvårdens kännedom anmäls vidare till socialtjänst och polis. En undersökning visar att två tredjedelar av alla barnläkare någon gång låtit bli att anmäla trots att det funnits misstanke om misshandel.

Kunskaperna i Sverige är bristfälliga beträffande barnamord och barns bestående skador efter fysisk misshandel. Tillgänglig statistik visar att färre än tio minderåriga barn dödas varje år. Barnamorden har sannolikt minskat de

Fel! Okänt namn på

senaste tjugo åren, men siffrorna är osäkra. Den vanligaste orsaken till att barn mördas är vid en förälders utökade självmord. Mord i samband med barnmisshandel är sällsynta, men förekommer.

Skärpta straff för misshandel av barn

Vi har under senare år sett exempel på fall där vuxna misshandlat små barn, ibland så allvarligt att barnet dött av skadorna. Märkligt nog har gärningsmännen fått förhållandevis lindriga domar. Domstolen har i många fall valt att enbart använda den nedre delen av straffskalan.

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2003 tillkom en ny straffskärpningspunkt i 29 kap. 2 § brottsbalken. Den omfattar fall där brottet varit ägnat att skada tryggheten och tilliten hos ett barn i dess förhållande till en närstående person.

Kristdemokraterna vill höja straffminimum för grov misshandel av minderåriga barn från ett till två års fängelse. Detta ska ges regeringen till känna. Ett höjt minimistraff skulle inskräpa att samhället aldrig accepterar att barn misshandlas. Dessutom skulle en höjning av straffminimum för dem som misshandlar barn mer överensstämma med det allmänna folkmedvetandet.

Sexuella övergrepp

I likhet med barnmisshandelsbrotten har antalet anmälningar vad gäller sexualbrott mot barn ökat de senaste tjugo åren. Det är svårt att säga om antalet sexualbrott mot barn har ökat eller om man är mer benägen att anmäla sådana brott i dag. Sexualbrott hör dessutom till de brottstyper som har ett stort mörkertal. Den misstänkte har i många fall en nära relation till offret, vilket kan göra det mycket svårt för barnet att vilja anmäla brottet. De flesta övergrepp begås dessutom i förpuberteten, när barnet är extra sårbart och har svårt att försvara sig.

Undersökningar visar att det för varje sexuellt övergrepp som blivit känt av sjukvården finns minst fyra ytterligare övergrepp som förblivit okända. Det är osäkert om sjukvården anmäler alla fall som blivit kända hos dem. Arbetet med att följa upp anmälningar där misstanke om sexuellt brott föreligger måste intensifieras. Samarbetet mellan barnavårdscentraler, förskole- och fritidspersonal och skola måste förstärkas och personalen måste få adekvat utbildning.

När ett övergrepp mot barn upptäcks befinner sig föräldrarna i en chockfas och de har svårigheter att klara upp den vardagliga situationen. Är någon av föräldrarna den misstänkte förövaren kommer ytterligare misstro, besvikelse, ilska och hat med i bilden och försvårar ytterligare för barnet. Socialsekreteraren har en betydelsefull roll i arbetet med familjen. Enligt undersökningar har socialsekreterarna för lite tid till sitt förfogande innan nya fall kräver deras uppmärksamhet. Enligt många föräldrar har socialsekreterarna ofta svårigheter att tala om problemets kärna – själva övergreppet. Många föräldrar upplever också att de överges för snabbt av samhället. Många av proble-

men kommer inte förrän flera år senare, när det utsatta barnet kommer i puberteten. Kristdemokraterna anser att barn som utsatts för sexualbrott ska erbjudas professionell hjälp och vård tillsammans med sin vårdnadshavare under en lång tid samt att resurser ska tillföras verksamheter där utsatta barn kan få kvalificerad hjälp att bearbeta sina traumatiska upplevelser. Detta ska ges regeringen till känna.

Att barn som utsatts för sexualbrott ofta förtränger det inträffade kan medföra att brottet inte uppdagas förrän långt senare, i vissa fall inte förrän i vuxen ålder. Brottsoffret kan behöva ytterligare tid att överväga en anmälan av brottet. Kristdemokraterna anser att preskriptionstiden vid sexualbrott mot barn ska förlängas eller helt tas bort. I särskild motion tas preskriptionstider upp.

Barnpornografibrott

Barnpornografi är inget annat än dokumenterade sexuella övergrepp mot barn. Barnpornografibrotten ökar drastiskt och har fått en allt större spridning, framför allt på grund av Internet. Kunskapen om hur barnpornografibrotten kan hanteras har visserligen ökat vid polismyndigheterna men fortfarande krävs kraftfulla insatser för att bekämpa denna typ av brottslighet. I särskild motion tas kampen mot barnpornografin upp.

Socialtjänst, barnomsorg och skola

Enligt socialtjänstlagen har socialtjänsten möjlighet, men ingen skyldighet, att göra en polisanmälan vid misstänkta sexuella övergrepp mot barn. Kristdemokraterna anser att det ska införas en lagreglerad skyldighet för socialtjänsten att polisanmäla brott rörande våld och hot mot person som kommer till dess kännedom, vilket ska ges regeringen till känna. Med en tvingande bestämmelse ökar möjligheten att hjälpa drabbade offer samtidigt som möjligheterna till lagföring ökar och en del av mörkertalet synliggörs.

Socialtjänsten måste ta ett ansvar för att utbilda personalen så att de lättare upptäcker och vågar agera då ett brott misstänks. I flera fall har bristfällig dokumentation visat sig vara orsaken till att anmälan gjorts sent.

Förhållandevis få anmälningar om att barn far illa kommer från dagis, fritids eller skola. Det kan bero på bristande förmåga och kunskap hos personalen att se yttringar som kan härledas till att barn far illa. Det kan också bero på att personalen inte orkar ta den konflikt det innebär att uttala en sådan misstanke. Därför är det angeläget att personal som arbetar med barn får fortbildning och kunskap på detta område.

Barn som målsägande

När det gäller domstolarnas hantering av barn i brottmålsprocessen är det lång väg kvar innan Sverige uppfyller intentionerna i FN:s barnkonvention. I rätts-

Fel! Okänt namn på

gångsbalken finns endast ett fåtal regler som tar sikte på enbart barn. Problemen blir särskilt tydliga då barn ska uppträda i brottmålsprocessen som målsägande. Ofta hörs barnet bakom stängda dörrar och förhöret spelas in på video. Rätten kan inte ställa frågor till barnet, vilket har både för- och nackdelar. En nackdel är att förhörets bevisvärde kan bli lägre och att åklagaren får svårt att få till en fällande dom. Kristdemokraterna anser det nödvändigt att göra en översyn av domstolarnas hantering av barn i brottmålsprocessen. Detta ska ges regeringen till känna.

Rapporter talar om att polis och åklagare inte får adekvat utbildning för att kunna anpassa förhör efter barnets villkor. Domstolarna saknar kunskap om mekanismerna bakom sexuella övergrepp, framför allt i de fall brotten begåtts inom en familj. Kristdemokraterna kräver att de personalgrupper inom polis, åklagare och domstolar som förhör barn måste ha specialkompetens för detta, vilket ska ges regeringen till känna.

Barn som bevittnar våld i hemmet

Ett tidigare glömt problem är de barn som bevittnar våld i hemmet, ofta utan att själva bli fysiskt misshandlade. Studier som genomförts indikerar att ungefär 10 procent av alla barn upplevt våld i hemmet åtminstone någon gång och att ungefär 5 procent upplever det ofta.

Kristdemokraterna anser att barn som bevittnar våld i hemmet ska ha brottsofferstatus. Regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag till ändring av nuvarande ordning.

Högsta domstolen (HD) har i september 2005 beslutat att pröva ett omtalat rättsfall där en man första dömdes för grov fridskränkning av sina tre barn. Barnen hade upprepade gånger tvingats se på när mannen misshandlade deras mamma. Tingsrätten slog fast att barnen därmed var att betrakta som brottsoffer. Hovrätten ändrade domen och man ansåg att det inte var ett brott mot barnen att låta dem bevittna misshandeln. Riksåklagaren delade inte hovrättens uppfattning och överklagade till HD, som nu meddelat prövningstillstånd.

Trots att polisen har skyldighet att anmäla till socialtjänsten när barn far illa och trots att socialtjänsten i sin tur har ansvar för att barnen får stöd och hjälp, uppmärksammas bara en tredjedel av de barn som tvingats uppleva att den ena föräldern misshandlar den andra. Kristdemokraterna anser att Rikspolisstyrelsen bör utveckla riktlinjer för hur polisens rapportering till socialtjänsten ska gå till i sådana fall. Polisen bör höra barnen om deras upplevelser, och i alla polisanmälningar som avser hot och våld i familjer ska det noteras att det finns barn i familjen.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2005

Peter Althin (kd)

Olle Sandahl (kd)

Helena Höij (kd)

Yvonne Andersson (kd)

Ingvar Svensson (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Ingemar Vänerlöv (kd)